POKROK ZÁPADU.

Týdenník politický, poučný a zábavný

pro

ČECHOSLOVANY AMERICKÉ,

podávající nejnovější zprávy nejen z celého světa, ale zvláště ze Velikého Západu Amerického. Vychází každou středu v OMAHA, NEB.

VYDAVATEL A MAJITEL:

EDW. ROSEWATER.

REDAKTOR:

JAN ROSICKÝ.

Předplatné na list obnáší i s poštovní zásilkou

$2.20 na rok, **$1.10** na půl roku, a **55** centů na čtvrt roku.

☞ Zasílání DO EVROPY **$3.00** ročně.
☞ Poštovné platí vydavatelstvo samo.

☞ Oznámky v „Pokroku Západu" čítají se k levné ceně a národní spolky platí za své oznámky poloviční cenu.

☞ DOPISY ze všech stran milerádi přijímáme, avšak neuštěme uveřejňovati takové, které obsahují osobní útoky neb urážky, an zákon novinářský nám toho nedovoluje, ani na odpovědnost dopisovatele.

☞ Zásilky peněz nechť dějí se na poštovní poukázky, anebo v listech registrovaných, aby bylo jich dodání nás jiste, neb nemáme za peníze v jednodušném listu zaslané ručiti. Veškeré obdržené peníze budeme v čísle vždy následujícím kvitovati.

Nadobu dopisů a peněžních zásilek buď:

„Pokrok Západu"
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 20. září, 1876.

Národní republikánská tiketa.

Pro prezidenta:

Rutherford B. Hayes
z Ohio;

Pro místo-prezidenta:

William A. Wheeler
z New Yorku.

DOPISY.

WEST POINT, NEB.,
dne 6. září.

Ctěná red. "Pokroku Západu". Jak Vám již z oznámky známo, byla dne 26. srpna odbývána tu republikánská schůze, při kteréž též rodák náš pan J. Hanzl byl řečníkem v řeči české. Krajanů se súčastnila značná část. Podávám Vám v následujícím tresť řeči pana Hanzla a myslím že nebude na škodu, pak-li jí uveřejníte. S úctou, J. Novák.

Řeč.

"Ctění pánové, krajané a vlastenci! Dnešním dnem prokázána mi čest že k vám promluviti mohu, dnešním dnem poskytnuta mi příležitost vysloviti náhledy své o politickém postavení obou velkých politických stran. Nejdříve naskytuje se nám otázka, co jsou zásady, co minulost, účele a snahy do budoucnosti obou stran!

O zásadách strany demokratické těžko jest se vyjádřiti,—ta měnila zásady své za posledních 20 let stále, však nikterak ji nemůžeme nazvat přítelkyní lidu, zvláště lidu chudého, neboť byla to strana demokratická, president strany demokratické, kterýž odepřel podpisu svého zákonu homesteadnímu. Stranou svobodomyslnou můžeme stranu demokratickou nazvati tím méně, zastávalať ona zásady otractví a nemůže činiti nároky na svobodomyslnost. Uvážíme li že mimo jihu stojí při straně demokratické část občanů této republiky, kteréž zvykli jsme považovati za nejnižší třídu občanstva, míním totiž Irčany, kteří v celku ku straně té se hlásí, mimovolně vtírá se mi myšlenka, že ti, kdož při straně demokratické stojí, činí to buď z nevědomosti aneb z osobního prospěchu.

Republikánská strana vznikla v letech 1854 až 1859. Otázka, která stranu republikánskou v život vevolala, byla otázka otrocká. Jižní demokraté, kteří stranu demokratickou tehdy řídili, tak jako ji nyní již řídí a v budoucnosti říditi budou, požadovali aby otroctví povoleno bylo i v territoriích a státech kteréž nově k Unii přistupovaly. S tím však nesouhlasila většina občanů severních. Každý, kdo špetku lidského citu v prsou svých choval, postavil se proti těmto požadavkům demokratů, každý uznával neprávi, jaké po věky černochům se dělo, připojil se ku straně republikánské, a tak zvolen byl r. 1860 první republikánský president, Abraham Lincoln. To arci bylo proti vůli i mysli otrokářů, kteří vidouce že zmáhá se smýšlení protiotrokářské, obávali se že v letech nejblíže příštích vyvolána bude otázka trvání otroctví i na jihu samém, a chtíce toto udržet za každou cenu, pozvedli rukou svých proti Soustátí a chtěli tuto naši slavnou Unii, kteráž je ochoubou naší, rozkotati. Oni byli příčinou války, kteráž od roku 1861 do 1864 trvajíc, stála nás skoro čtyry tisíce milionů v penězích a statisíce lidských životů. Otázka ta sice ukončením války a přijmutím 13, 14 a 15. dodatku k ústavě ukončena, však v dějinách na vždy zaznamenáno, že to byla strana demokratická, kteráž otroctví hájila. A ten otročnický duch na jihu dosud nevymizel. Otrokáři dosud chtí vládnouti, když ne bývalými otroky, tedy celým národem. Nejlepším důkazem toho byly a jsou prousledování, které bývalí otroci a republikáni na jihu snášeti museli a musí. Všechny jejich "Zlaté kruhy, Ku-Kluxové, Bílé ligy" a podobné spolky, měly a mají za cíl, potlačiti na jihu veřejné mínění. Pro svobodné slovo páší se na jihu v této svobodné zemi vraždy a ukrutnosti; lidských práv není dosud vzdor dodatkům ústavním šetřeno; černoch snad není více považován za otroka, za to ale za psa, jak dokazuje vražda spáchaná v Hamburku v jižní Karolině. A máme my vložiti této straně, která tak málo šetří práv občanských, vládu země naší v ruce?

Myslím že většina nás přišla sem do země této, bychom nalezli tu svobody; zem, kdež možno nám svobodně mluvit, jednat, myslit; zem, kdež pro svobodné slovo nebyli bysme tak pronásledováni jako byl od vlády rakouské náš nezapomenutelný Havlíček a celá řada našich vynikajících vlastenců, jako náš Rieger, zesnulý otec Palacký anebo náš obětavý pan Náprstek. Vzpomněl jsem sobě právě na politický článek psaný před několika lety p. Náprstkem, v němž asi praví: "Nevím proč by přistěhovalci z Evropy měli podporovati stranu demokratickou a sami sebe volbami ničit. Nejen že strana republikánská na zasazeným životů a jmění zachovala Unii, ona i osvobodila z otroctví 4 miliony lidských tvorů, učiníc z nich občany; ona uvolnila zákony o právu hlasovacím, kdežto strana demokratická snažila se je přitužiti, tak aby nikdo neměl právo hlasovat, kdo zde nebydlí po 20 roků. (Nemýlíme-li se, byla to hlavně snaha strany Knownothing-ské.— Red.) Ona poskytla domovů chudým a nemajetným." A to vskutku učinila strana republikánská pro hd. Ona dopomohla k nezávislosti a zámožnosti statisícům chudých, ona pomohla vystavěti dráhu na západ, která nejen že dává výživu tisícům, nýbrž byla i hlavní pákou osazení těchto krásných krajin a založení nepočetných měst a městeček. Ona nám zaopatřila dobrou měnu; ona učinila ze 4 milionů otroků lidi; ona udržela a navrátila nám úvěr. Mnozí z našich osadníků snad necení dosti vysoko, že strana republikánská poskytla nám domovů, jelikož z příčin rozmanitých třeba mnohých nesnází zkoušeti musili, však takové nesnáze nezavinila strana republikánská a nenechá se upřiti, že z mnoha tisíců lidí chudých pod výhodami zákona homesteadního učiněno lidí zámožných.

A co učinila strana demokratická po 40 roků, po kteréž vládu v rukou svých měla? Po celý čas se opírali zrušení otroctví; oni drželi finance naše ve stavu velice bídném, jak každý ví, ko byl zde před válkou; oni spůsobili špatnou měnu, kterou jsme před válkou měli, tak že nikdo, kdo dolar vydělal a dostal, nebyl jist, zda-li ráno bude jej mocí za dolar udat. A aby dovršili hanebnou správu svou, spůsobili revoluci, která stála národ 4000 milionů dolarů a statisíce lidských životů. A nyní, když se musí dluhy a úroky jimi zaviněné spláceť, když za příčinou tou musí se ukládati daně, mají tu smělost, ba nestydatost, na ty velké daně, kteréž jsou dílem jejich, poukazovat a vinit z nich stranu republikánskou. Však nejen že dluhy naše a ztrátu životů zavinila strana ta, ona i přímé krádeže na národu se dopustila. Ona přes válkou majíc moc v rukou, vyprázdnila pokladnu a odstranila všechny zásoby zbraní, střeliva, potravin a lodí na jih; ona během války páchala na zajatcích, na vojínech severních ukrutnosti, jimž se pouze ukrutnosti bašibozuků tureckých vyrovnati mohou. A pročež volám: Sláva svobodě! Sláva straně republikánské. A nyní ohleďněme se na kandidáty obou stran. Strana republikánská navrhuje nám Rutherforda B. Hayes-e, muže kterýž chválat do boje když vlasť volala a byla v nebezpečí, kterýž po čtyry roky stál proti nepříteli a čtyrykráte byl poraněn v obraně vlasti; kterýž když byl navrhnut za člena kongresu ze státu svého a přítelem upozorněn, že by snad bylo dobře aby si vzal dovolenou a bral účastenství při volbě, odpověděl - "Každý, kdo opustí bojiště, aby se ve volbě súčastnil, měl by být skalpován"; kterýž byl zvolen do kongresu a potom po třikráte povolán na stolec guvernérský ve svém státu. A po celý čas jeho úřadní činosti nenalezena jediná chyba, jediná vada v životě jeho. A jelikož jeho odpůrci nemohou na něm nižádné vady nalézti, dovolují si tvrditi, že jest člověkem nepatrným, nepomýšlejíce na to, že výrokem tím sami sebe poráží; neboť muž, kterýž po třikráte dovedl poraziti jejich nejčelnější vůdce: Thurmana, Allena a Valandighama, nemůže zajisté být nepatrným a neb jsou jejich vůdci tím nepatrnější. A co jest Tilden, co jeho minulost. Po čas války, kdy Hayes stál v řadách obranců vlasti, sympatisoval Tilden spolu s jinými severními demokraty s jihem, a tou svojí sympatií přispěl k protáhnutí války, rozmnožení dluhu a smrti mnoha tisíců, ba snad statisíců občanů. On byl za času řádění ringu Tammany v New Yorku předsedou státního demokratického výboru a věrný přítel Tweeda. On pomáhal při podvodech volebních a byl z nich veřejně obviněn. On znal řádění ringu Tammany a přec proti němu hlasu svého nepozvedl, až když viděl že ring klesnouti musí, pak se proti němu, proti svým dosavádním přátelům obrátil, aby vlastní kůži spasil. On byl advokátem a právním zástupcem společností železničních; on ze společností takových nadělal 6 neb 7 milionů dolarů jmění; a jak je nadělal, o tom svědčí žaloba podaná proti němu od dráhy "St. Louis and Terre Haute", že spolu s jinými přivlastnil si 384.000 dol. jmění dráhy té spůsobem neoprávněným, a nyní snaží se všemi advokátskými prostředky, aby soud byl odložen. On po kolik let kul své plány, aby dostal se ku presidentství—a pak se osmělujíc nazvati se opravce. Proto krajané, nenechte se přemluvit a dejte dobrý pozor na to, co děláte. Jednejte vždy ve prospěch váš i vašich dítek. Na zdar straně republikánské, na zdar svobodě!

Z cesty.

(Pokračování.)

Na lehkém vozíku, který poštu denně z Ashland do Wahoo vozí, vyjel jsem, abych podíval se mezi krajany v západních částech okresu. První cíl cesty mé bylo Wahoo, kteréž přímou cestou údolím Wahoo-potoka 18 mil vzdáleno jest,. Pošta však jede jinou cestou, stavíc se na dvou venkovských poštovních stanicích, tak že touto cestou vzdálenozt mezi oběma místy 23 mil obnáší. Poštovní mršky ubíhaly s námi ve volném pouze klusu, tak že bylo dosti příležitosti, celou krajinu si dobře prohlédnouti. Prvních několik mil cesty vede údolím, kteréž tu velmi široké, neb tu sbíhají se údolí Platte, Salt Creek a Wahoo Creek, brzy však vyjede se na výšiny mezi oběma posledně jmenovanými potoky a odtud skýtá se nám pěkný pohled. Ku severovýchodu, ve vzdálenosti 6 neb 8 mil viděti pahorky, obrasničující severní břeh řeky Platte. Na všech ostatních stranách, jak daleko zrak sáhá, viděti vlnité, úrodné planiny. Před 20 roky, dokud Nebraska byla málo známa, jmenovány krajiny západně od řeky Missouri ležící "pouští Americkou". Dnešního dne jedeme-li touto "pouští", divíme se, kterak mohl tento název vzniknouti, neboť celá krajina jak daleko dohlédnouti možno, podobá se spíše zahradě než poušti. A bylo to již v druhé polovici srpna, skvěly se dosud planiny v něj bujnější zeleni. Přívětivé háje, z jichž středů stvořely domků vyčnívají, zvaly příjemným svým šumotem a chladem k odpočinku a úkrytu před teplými paprsky slunečními; vysoká a bujná kukuřice svědčí o dobrotě a úrodnosti půdy; na všech stranách zřiti četné stohy obilí—důkaz to píle a přičinlivosti osadníků.

Již několik dní dříve než opustil jsem Omahu, poslána do celého světa zvěsť, že v celé Nebrasce jsou kobylky. Však byl jsem tu ve středu Nebrasky aneb aspoň ve středu krajin osazených v našem státu, a dosud o kobylkách ani slechu. Až když ujeli jsme sedm mil cesty, počaly jednotliví koníci před námi vyletovati a několik mil dále pozorovati již bylo na okrajích polí kukuřičných jich hlodavý zub — tři i čtyry řady kukuřice od kraje měly listí skoro zcela ožrané, na klasech však bylo zřídka jakou škodu pozorovati.

Dvanáct mil od Ashland staví poštovský vůz na první venkovské poště, Milton. Zastavíme před osamělou farmou; farmář — poštovský vyjde ven, vezme poštovský vak do vnitř, vysype obsah na podlahu, vybere si psaní a noviny na onu poštu adresované, dá ostatní opět do vaku a jede se dále. Příští zastávka jest na poště Ithaca, 6 mil od Milton. To leží na druhé straně údolí Wahoo. Z návrší před místem tímto viděti jest až do Ashland, kteréž v rovné čáře 14 mil vzdáleno jest.

V Ithaca jest mimo pošty též krám, mlýn, hostinec a kovář.

Přibližovali jsme se nyní k Wahoo, a škody kobylkami učiněné byly již patrnější. Na kukuřici ožráno bylo pokrajích nejen listí, nýbrž i listy na klasech prokousány. Pozoroval jsem, že po celé cestě z Ashland do Wahoo ještě mnohý pěkný kus planiny ladem leží a čeká pilné ruky osadníka.

Wahoo jest, jak jsme dříve se zmínili, okresním sídlem a ač již před čtyrmi roky založeno, přec může se počítati, že jest teprvé 2 roky staré, neboť vzalo vzniku vlastně až od té doby, kdy okresní sídlo sem přeloženo. Leží skoro uprostřed okresu na návrší mezi údolím potoků Wahoo a Snad. Čítá nyní asi 500 obyvatelů. Čech v městě samém pouze jeden, pan F. Koudela, kterýž vede tu obchod řeznický. Usadil se tu před rokem a ač měl tu sprvu konkurenta, dovedl toho solidním jednáním obchodním a řádnou obsluhou k svým odběratelům, že konkurence padla, a jest tu tedy sám. Nepotřebujeme připomínat, že obchod jde dobře, neboť p. K. jest všecobecně oblíben. Na blízku, ve vzdálenosti 1 až 5 mil osazeno jest asi 25 rodin českých, osm mil dále na západ a severozápad počíná velká osada česká, největší snad ve státu Nebraska. Při mém sem příchodu tu panovalo skoro zimničné rozechvění. Stavba dráhy, kterouž každý z obyvatelů zdejších za nezbytnou k prospěchu a dalšímu zdaru města s právem považuje, byla všeobecným předmětem rozmluv. Mluvilo se tu o třech návrhách. Jedna společnost místní zamýšlela stavěti úzkotraťovou dráhu z Ashland do Wahoo a na západ. Návrh tento byl by býval přijmut příznivě, kdyby byl býval solidní. Však tato domácí společnost zamýšlela stavěti bez kapitálu, zcela na úvěr, a z té příčiny potkával se návrh ten se značným odporem. Druhý návrh společnosti Omahské, na stavbu úzkotraťové dráhy z Ashland do Fremont uvažován mnohem příznivěji. O návrhu třetím, od U. P. dráhy, všeobecně vyslovováno, že to pouze plán politický; se všech stran odsuzováno šarlatánství Hitchcockovo, a na všech stranách vysloven úmysl, odporovati plánu tomu, zůstane-li při něm ono politické pozadí. Jiný předmět všeobecné rozmluvy byla konvence okresní, kteráž se příští den odbývati měla. I v této věci panovalo značné napnutí. Byla to jedna z prvních republikánských konvencí tohoto podzimu a mělo se tu dokázat, jak asi silná jest strana úřadnická, strana Hitchcockova, a zda je naděje, že v státní konvenci zvítězí fakce poctivosti a opravy. Dostav se takto neočekávaně do proudu, umínil jsem si zůstati přes konvenci, ač zprvu úmyslem mým bylo pouze přes noc se zdržeti. Nechal jsem se též unésti všeobecným rozechvěním a s napnutostí očekával výsledek konvence. Schůze zahájena byla před polednem, a po vyřízení předběžných organisačních prací odročena až do odpoledne. Jakmile konvence po obědě zahájena byla a výbor pro přijímání qualifikací delegátů zprávu svou podal, nastal ihned boj mezi Hitchcockovci a proti-Hitchcockovci. Výbor, který nebyl Hitchcockovi přízniv, shledal že někteří z delegátů zvoleni byli nepravidelně, že se ve třech precinctách ani volby delegátů neodbývaly, že ti, kteří předstírali delegáty býti, byli se strany Hitchcockových delegátů. Nyní dostoupilo rozčilení nejvyššího stupně. Z pravice, kdež byla strana Hitchcockova, ozval se bouřlivý výkřik vítězný, hvízdot, dupot a výskohlušující. Sotva pořádek dostal ven, nastal boj znovu. Levice, strana proti-Hitch. chopila se nyní prostředku radikálního. Podán návrh, aby kandidáti pro legislaturu, kteří tu dnes navrženi budou, byli instruirováni, hlasovati při volbě senatora Spoj. St. proti Hitch. Ihned chopila se pravice opět taktiky s jakouž dřívejší otázku prorazila. Apelujíc na delegáty, že jest neslušné takový návrh podávati, jelikož se nim vrhá hana na našeho senatora; že jest nedůstojné kovnence rep. aby vrhala hana na vysoce postaveného úředníka republikánského; že by návrh tento hoden byl konvence demokratické a podobnými důvody snažila se poraziti návrh ten a zdařilo se jim to i tentokráte — návrh byl na stůl položen. Opět ozval se vítězný pokřik z pravice, kteráž byla si již nyní úplného vítězství jista. Nyní přikročilo se k hlasování o kandidáty. Hlasováno o senatora zprvu mimořádně a u velikém napnutí očekáván výsledek sečítání hlasů. Byli tři kandidáti když oznámen výsledek, zůstala pravice překvapením bez sebe. — Byla vzdor svým dvoum prvějším vítězstvím poražena, — kandidát proti-Hitch obdržel nadpoloviční většinu. V řádném hlasování většina ta ještě zrostla a nyní odbývána konvence zcela klidně a v pořádku. Hitchcockovi křiklouni vidouce se ve velké menšině umlkli, a levice přijímala vítězství klidně, co věc která se sama sebou rozumí. Až k deváté hodině skončena konvence a strana poctivosti odcházela vítězně. V konvenci zastoupen byl též jeden precinct delegací českou, kteráž však vládnouc šesti hlasy po hříchu, nevím z jakých příčin, držela se stále strany Hitchcockovy.

(Pokračování.)

Jak se zachovali Bulhaři?

Pokud toliko sbory povstalecké v Bosně a Hercegovině hájily práva lidského a slovanského proti Turkům, panoval také mezi Bulhary velmi čilý ruch, ano jednoho času podobalo se, že povstání bulharské jest mnohem důraznější nežli bosenské a hercegovské. Na tomto základě byl také sdělán rozpočet běichradský a cetyňský při opovězení války sultánovi. Srbové na Černé Hoře a v knížetství nemohli ani mysliti jinak, leda že sbratřený kmen bulharský na ohlášení války s největší netrpělivostí čeká, aby šmahem povstal, zemi od Turkův očistil a k válečným šikům srbským se přidružil. Na součinnost bulharskou ve velikém díle slovanského osvobození založen byl celý plán válečný. Tím časem totiž, co kníže černohorský se svým vojskem pracoval v Hercegovině, hlavní voj srbský postavil se k Bulharsku tak, aby v této krajině všeobecné povstání se stalo. Generál Čerňajev, jak nyní nade vši pochybnost zjevno, vyrazil k Niži a zdržoval se zde tak dlouho jedině proto, aby z bulharského plaminku stal se mocný požár, aby veškeré branné mužstvo bulharské se vzchopilo k boji proti odvěkému vrahu Turku, aby v Bulharsku vyplanula veliká revoluce, která by moc tureckou, tam rozloženou, na dobro udusila, a zároveň aby silný pramen nejslepšího mužstva bulharského mohl připojiti se k praporům srbským. Přátelé a obranci svatého práva slovanského projížděli Bulharskem, všude hlásajíce válku proti společnému nepříteli Turku, všude podněcujíce k účastenství v podniknutě válce, všude dovolávajíce se bratrství mezi bratry, sítu a činu slovanského mezi Slovany, všude věstíce lepší blahou budoucnost, přiloží-li také Bulhaři pilnou a věrnou ruku na dokonání díla národního. Z tábora Čerňajeva podávala se zbraň a udělovala se hesla k boji.

Potýčky ano i větší krvavé setkání se s Turky pro všechnu tu dobu, co se pracovalo na veliké revoluci bulharské a co se očekávalo přiražení národního vojska bulharského do hlavního tábora srbského, neměly zvláštního významu, nedbáno jich příliš, poněvadž vlastní činnost válečná se odkládala až do příchodu Bulharův. Že Bulhaři se dostaví počtem značným na bojiště, pokládáno mezi Srby za věc zcela jistou, a cokoliv by snad až do příchodu jejich se zanedbalo neb zadalo, to považovalo se už zpředu za navrácené, jakmile jen bratři Bulhaři vytrhnou do pole. Provincie bulharská mezi Dunajem a Balkánem, mezi Černým mořem a Srbskem, majíc 1600 čtver. mil a přes tři miliony obyvatelstva slovanského, rozpočtu války srbsko-turecké zaujímala nejpřednější místo. Kdyby povstání bulharské v těch rozměrech, jak je osnoval a jak je očekával Čerňajev, bylo propuklo, stál celý balkánský poloostrov v plamenech a netoliko turecké obyvatelstvo ale i turecká vláda v krajinách s této strany Balkánu byla nadobro ztracena. Však co se stalo? Jak naplnili Bulhaři naděje Srbův a celého ostatního Slovanstva? Jak dostáli své svaté povinnosti ve chvíli rozhodné a snad nejrozhodnější?

Srbové vznášejí proti nim velmi těžkou žalobu, že posavádní nezdar podniknuté války z veliké části jimi jest zaviněn. Srbové tvrdí a dokazují, že Bulhaři je netoliko opustili, ale i zradili. Spoléhajíc na bratrský svazek a Bulharskem, Srbsko prý neopevňovalo svou hranici tímockou, ale doznalo prý těžkého a osudného sklamání; Bulhaři za zády vojska tureckého chovají se tiše, již není mezi nimi ani onoho povstání, které tam bylo před opovězením války. Čerkesové ohavnostmi a ukrutnosmi za několik neděl zlomili sílu bulharskou a z národa k boji se strojícího učinili tichého beránka. Také Turci srozuměli, že vítězství revoluce bulharské by bylo jejich zkázou, a proto pustili Čerkesy od řetězu na skrocení nebezpečného odpůrce. Celý svět žasne nad bestialností tureckých obrancův; nejupřímnější přátelé Turecka musejí přiznati že Čerkesové povraždili a zmučili v Bulharsku na 15.000 bezbranných lidí, nejvíce žen, starcův a dětí, v pravdě počítá se těch vražd až na 50.000; ale všechny tyto hrůzy a ohavnosti měly v národě bulharském spůsobiti účinek právě opačný, než jaký spůsobily.

(Dokončení.)

Pro domácnost a hospodářství

CHLEB KTERAK SE VELMI VÝHODNĚ PEČE. — Prof. Dr. Artus podává v tomto ohledu velmi důležitý návod. Mouka co do vydatnosti a živnosti bývá rozdílná nejenom proto, že pochází z obilí rozličné dobroty, nýbrž i proto, že se toto všelijak semele. Bílá mouka je prosta všech otrub, a tím se stává ovšem úhlednější a pěknější, nikoli ale ztrávitelnější. Právě otruby drží jisté látky, kteréž na ostatní díly mouky lučebně působí, a tak v žaludku za přítomnosti vody škrob ve klovatinu, dextrin zvanou, a v cukr promění. Otruby v tomto ohledu sužitkovati, toť právě účel, kterýž prof. dr. Artus dostihnouti chtěl a dle výsledku skutečně i dosáhl. Dle jeho návodu vytáhnou se z otrub všechny záživné látky, tak zvaný mazek, a též soli fosforečné. Vizme příklad: Zkušenost učí, že 100 liber žita dá asi 70—75 liber mouky a 20—25 lib. otrub.

Chceme-li otruby řádně využitkovat, vezmeme na 20 liber mouky, k zadělání chleba určené asi 6 liber otrub. Tyto polijeme v čisté nádobě vodou, tak že řídké těsto povstane, a přidáme po 24 hodinách patřičné množství kvasu (asi 18 lotů), načež se opět všecko dobře promísí, vlažné vody přileje a smíšenina opět 48 hodin v mírném teplu ponechá. Kyselina octová, kteráž se takto utvoří, rozpustí úplně mazek otrub, a kyselina mléčná, též povstavší, rozpustí všelické soli fosforečné. Po uplynutí 48 hodin se hmota skrze čisté plátno procedí a bytek vytlačí. Touto tekutinou pak teprv mouku zaděláme, kvasu a soli jak obyčejně přidáme, zkrátka pokračujeme jak obyčejně. Chleb dle tohoto návodu dělaný jest velmi chutný, příjemného zápachu a zůstane dlouho bez proměny. Ostatně obdržíme z téhož množství mouky více chleba, nežli dle obyčejného spůsobu (25½ lb. mouky vydá as 29 lb.), protože je i poměrně lacinější, a vnitřní cena je přece ještě větší, protože více mazku obsahuje (třikráte tolik) nežli chleb obyčejný.

OVOCNÉ STROMY ABY TAK SNADNO NECHRAVĚLY a dlouho plodnosti své podržely. — 1) Stromky často mnoho od ovcí a zajíců utrpí, protože tyto kůru ohlodávají. Tu prospěje tam, kde stromky porůznu vysázeny jsou, jako na příklad na pastyništích a podél cest atd. nejlépe, když se trním obvážou. Jednodušší prostředek je namazání kmenu do 4 stop výšky rozmačkaným a ve vodě roztpřleným ovčím trusem.

2) Mladé stromky, kteréž patrně zakrsávají a chřadnou, aneb i větší stromky, kteréž po přesazení vždy poněkud pozadu zůstávají, takořka rázem se osvěží, když je suchým mechem obvážeme a tento pak za suchého letního počasí dle potřeby navlhčíme.

3) Ponravy a jiné škodné červy se nejlépe zahubí, když se půda s jara kamenouhelným popelem posype, a týž při orání nebo okopávání řádně spodní i svrchní vrstvou půdy se smíchá.

4) Velké stromy mnohdy pro přílišnou hojnost zrůstu ovoce nedají. Tomu se odpomůže, když se zem dokola vykopá a nejsilnější kořeny pomocí sekery a klínu roztěpí, do štěrbiny však kámen dá, aby se opět sevříti nemohly.

5) V suché, písčité půdě třešňové stromy mnohdy též chřadnou, avšak rychle se zotaví, když se jim lesní půdy neb starého třísla okolo kořenů nasype.

6) Broskvoň nabude mnohem větší plodnosti, když se před úplným rozkvětem pořeže; u vinné révy však se děje tento řez nejlépe, jakmile se květové hrozny objeví.

7) Kde dobytek k stromu může aneb rozličné hospodářské povozy s nimi se stýkají, kde se zahradnické nářadí o stromy oklepává aby se zemi sprostilo jež na něm lpí, zkrátka kde se štěpy nechrání a nešetří, tam nemohou zdravé zůstati, a žádný prostředek tomu nepomůže, pokud onen zlořád potrvá.

8) Ovocný strom jest jenom tenkráte skutečně zdráv, když na něm mech a lišejníky nerostou. Proti těmto však pomůže nátěr vápený.

9) Příliš plodný ovocný strom nabude více zdraví a síly, když se při řešaní ovoce i menší větvičky částečně ulámají; plodnějším však se stává bujný strom, když se při řešaní ovoce i jemnější větvičky ušetří.

10) Kosmo rostoucí štěpy musí se na hořejší části kmenu slamou obvázati aneb prkenem nad kmenem připevněným proti vlhkosti chrániti, an by se snadno rak na kmenu objevil, t. j. tento hniti začal.

11) Ve vlhké půdě stojící ovocné stromy zůstanou zdravější a plodnější, když se kol nich buď divoká réva neb břečtan vzhůru vine.

12) Staré štěpy možno omladit, když se jim pojednou všecky větve vezmou, a sice tak, že ještě dosti ok zbude, z nichž pak nové letorosty (vlky či vodní pruty) vypučí. Z těch se pak nejvhodnější budoucího roku touže aneb příbuznou odrůdou ušlechtí a tak starý štěp zmladí.

13) Štěp v kmenu příliš vysoký (přes 8 stop) nedá nikdy tolik ovoce, jako jiný téhož druhu o nízkém kmenu.

14) Strom, který mnoho výběžků od kořene má, sprostí se jich a tím sesílí, když se ve vrcholu a větvích poněkud zkrátí, země kolem kořenů vykopá a všecky výběžky i pupeny a oka od kořene uříznou.

15) Pravé krsky ztratí svůj ráz, bují a nedají ovoce, když se tak hluboko zasadí, že štěpný kmen kořeny pustiti může. Aby se to nestalo, radno buď kolem kmenu jamku udržovat, kteráž se na zimu ovšem zahází, aneb se musí z jara každoročně kořeny asi na ½ stopy hluboko kolem kmenu pořezati.

16) Mělce sázené stromy vydrží déle a jsou plodnější; přilid hluboko vázené dlouho nevydrží.

17) Zalévání starých štěpů nepomůže, pokud se děje před druhou polovicí června.

SMĚS.

— Český list ve Vídni počal právě vycházeti. Jmenuje se "Zvěsti Slovanské". Vycházeti bude dvakráte za měsíc.

— Anglická válečná loď zadržela na širém moři rakouský parník vezoucí z Cařihradu prchající Bulhary a Černohorce a prohledal ji, veze-li sebou zbraně. Na 40.000 kusů střelné a sečné zbraně, jež na parníku nalezla, zabavila.

— Slavný náš rodák, světoznámý umělec Jaroslav Čermák, dožil se od republiky francouzské nejskvělejšího vyznamenání, jakého umělci ve společnosti francouzské dostati se může. Pro své nevšední umělství, kteréž osvědčil svými obrazy na všech posledních výstavách pařížských zejmena i na výstavě letošní, povýšen byl, jak pařížský "Siecle" sdělujíc, za rytíře čestné legie francouzské. Jest to největší vyznamenání v republice francouzské.

— Sedm osob se otrávilo. V Čihaně u Teplé onemocnělo nedávno sedm osob s příznaky otrávení. V poledne pojedli všichni čerstvě upečeného chleba. Jedna z nich, jakás Marie Šremsová, za krátko zemřela. Ostatní osoby se pomalu pozdravují. Vyšetřováním se zjistilo, že hospodyně Františka Egerová přimísila nevědomky do těsta utržhu, jejž byl muž její koupil na vyhlazení myší.

— Arcikníže Ludvík Salvator toskánský, obyčejně v Praze sídlící, cestuje nyní v průvodu vrchního hofmistra Sforzy a svého tajemníka po Severní Americe. Po krátkém pobytu v severních a středních státech navštívil arcivévoda západní část Unie a při. byl koncem července v St. Louis. Arcivévoda cestuje v nejpřísnějším inkognitu co p. Ludvík Neudorf z Prahy a co takový vystupoval i v Anglii a v Londýně.

— Šest životů zachránil. V noci na 9 srpna vyšel poblíž Trhových Svinů v jedné samotě oheň, a v několika minutách stálo celé dřevěné stavení v plamenu. Uvnitř nalezalo se 5 malých dítek a jejich matka. Všechny spaly tak, že by všech 6 osob bylo zahynulo v plamenech, kdyby nebyl na místo neštěstí v pravý čas se dostavil četník p. V. Růžička. Když k chalupě přiběhl; byla již celá v plamenech i dveře od světničky již hořely. Četník vrazil do světnice a vynesl ženu a ostatních 5 dítek. Když poslední dvě dítky nesl, padl s nimi na hořící trámy, tak že se celý popálil.

— Obrovský požár. Od požáru Přibramovy továrny na Smíchově (1872) neviděla Praha tak veliký jaký rozšířil se dne 22. srp. v Karlíně v továrně Fisherově na řepkový olej. Oheň povstal z nedbalosti zanícením se oleje od svíčky a strávil celou budovu a s ní 10.000 centů pokrutin a 20.000 řepky. Škoda páží se na 600.000 zl. Štěstí bylo, že velikému namáháním hasičů zachránila se hned vedle stojící plynárna belgické společnosti, sice byl by Karlín býval nešťastný. Majitel továrny je pojištěn, ale četní dělníci ztratili v nejhorší době práci.

— Známému kapitánu Boytonovi podařilo se, že ve svém kaučukovém oděvu šťastně a nepřetrženě z Lince do Vídně po Dunaji doplul. Smělý plavec vyplouvá dopoledne z Lince, přeploul šťastně nebezpečný vír u města Greinu v Horních Rakousích, ploul celou noc a druhého dne v poledne přibyl do Vídně, očekáván od množství lidu na břehu stojícího. Kapitán ploul na znak uprostřed řeliště, drže v rukou krátké veslo. Když mu lid slávu provolával, tu se nadzdvihl a hlavou děkoval. Když vystoupil na břeh, nejevil Boyton ani dost malé unavení.

— Žertování se střelnou zbraní stálo dne 18. srpna život devatenáctileté dcery rolníka Štěpána v Barchovicích u Kouřimi. Frant. Skála, syn zámožného rolníka, setkal se na zápraží u Štěpánů s touto dívkou. Zároveň spatřil vedle dveří stojící ručnici ke hlídce přichystanou. Skála chopil ručnici a namířiv zvolal žertem: "Rosárko, že tě zastřelím!" Bána skutečně vyšla a nešťastná dívce vjel celý náboj hrubě do hlavy, takže mrtva k zemi klesla. Domněnky, jako by se byla stala záměrná vražda, považuje "K. Č." za liché, poněvadž není známo, že by mezi oběma mladými lidmi stával nějaký důvěrnější poměr.

Čteme v N. Listech. V ulici u obecního dvora obtěžováni byli obyvatelé po několik nocí vždy v půl noci zvláštním zjevem. Někdo házel kamením do oken a rozbíjel tabule. Pátrání po pachateli bylo marné. Kameny lítaly mezi 12. a 1. hodinou každou noc do oken. V noci na všerejšek požhal si řeník p. P. na strašidlo se svými tovaryši. Vyrazil několik taček na střeše a dával pilný pozor. Udeřením 12 hodin objevilo se nedaleko něho strašidlo bíle obléčené. Hásalo ze svého úkrytu kameny a okna rozbíta třeštěla. Řeník strašidlo zachytil. Klekla před ním na kolena a prosilo, aby nebylo policii zatčeno. Řeník poznav v strašidle nájemnici z domu, dal jí makavým způsobem na vyučenou a propustil ji.

— Sjezd rakouských dělníků odbýván v Novém Městě Vídeňském a přijata na něm resoluce, v kteréž se pro dělnictvo žádá následující: Důkladná reforma řádu živnostenského, zrušení společenstev živnostenských neboli odstranění společenstev nucených a úplná samosprava pro všechny výpomocné a podporovací pokladny dělnické; pak ustanovení pracovních hodin a sice 10 hodin denně pro dorostlé dělníky a 8 hodin v dolech, pro dělnice a nedospělé dělníky od 14 do 18 let taktéž jen 8 hodin denně. Přidržování k práci dítek do 14. roku státi má býti zakázáno a zřízení dozorci, kteří by pečovali o zachování řádu živnostenského. Kromě toho mají býti zrušeny řády čelední a čeleď má se řídíti dle všeobecných zákonů pro dělníky platných a konečně má býti vydán zákon ku ochraně zdraví dělníků a práce v kázniciích má býti zrušena.

— V bodrých Vídeňáckých probouzí se vůči nastávající výstavě pařížské německá žárlivost. Počínají agitovat proti obesílání těto světové výstavy proto, že jest to výstava — francouzská. Mnohé čelnější firmy prý již prohlásily, že se výstavy nezúčastní. Totéž učiní prý mnohé firmy na venkově a v Německu. Za důvod této abstinence se uvádí, že národ francouzský opatruje si své průmyslové a umělecké výrobky sám lépe a pro horší do Rakouska a do Německa neběhá. Francie, praví páni Němci, chce prý beztoho na výstavě ukázat úžasný rozkvět a vývin svého průmyslu a chce tím dokázat, že za několik let po porážkách zotavila se tak, že Německo nemůže se jí rovnat. K takovému důkazu prý Rakousko a Německo pomáhati nemohou. Němečtí průmyslníci, kteří právě na výstavě šťastlivcké utrpěli citelnou porážku, patrně mají a Francouzů strach. Ostatně by takový "trpný odpor" ukodil nejvíce německému průmyslu samému.

— Prostředek proti vateklině. Nebude snad čtenáře, který by nevěděl o strašné chorobě vanikající z kousnutí vateklých zvířat a vedoucí při zanedbání k jisté, hrozné smrti. Mezi lékaři jsou